

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

15.

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 22-го Февраля — 1838 — Wilno. Wtorek. 22-go Lutego.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 13-го Февраля.

Высочайшею Грамотою, отъ 21 Января, Окружной Генераль 5-го Отдѣльнаго Корпуса Внутренней Стражи, состоящій по Арміи Генераль-Маіоръ *Ушаковъ 5-й*, Всемилостивѣе пожалованъ Кавалеромъ *Ордена Св. Равноапостольнаго Князя Владимира второй степени.*

— Высочайшимъ Приказомъ, 1-го Февраля, назначены: Начальникъ Штаба Отдѣльнаго Сибирскаго Корпуса, Генераль-Маіоръ *Галаѣевъ*, состоятъ по Арміи; состоящій въ распоряженіи Военнаго Министра, Генераль-Маіоръ Баронъ *Ховенъ*, Начальникомъ Штаба Отдѣльнаго Сибирскаго Корпуса; Командиръ Бѣлевскаго Егерскаго полка, Генераль-Маіоръ *Караника*, Командиромъ 1-й бригады 23-й Пѣхотной дивизіи, съ состояніемъ по Арміи; Драгунскаго Его Императорскаго Высочества Наслѣдника полка Полковникъ *Бургардъ*, Командиромъ Кинбургскаго Драгунскаго; Елисаветградскаго Уланскаго полка Полковникъ *Казадаевъ*, Командиромъ Украинскаго Уланскаго; Гренадерскаго Генералиссимуса Князя Суворова полка Полковникъ *Асошковъ 2-й*, Командиромъ Староингерманландскаго Пѣхотнаго; Ревельскаго Егерскаго полка Полковникъ *Войниловичъ*, Командиромъ Муромскаго пѣхотнаго; Пѣхотнаго Принца Карла Прусскаго полка Полковникъ *Митрофановъ 1-й*, Командиромъ Фельдмаршала Графа Дибича-Забалканскаго пѣхотнаго; Могилевскаго пѣхотнаго полка Полковникъ *Носовъ*, Командиромъ Тобольскаго пѣхотнаго; Ревельскаго Егерскаго полка Полковникъ *Шепелевъ 3-й*, Командиромъ Низовскаго Егерскаго; Великолуцкаго Егерскаго полка Полковникъ *Златковскій*, Командиромъ Охотскаго Егерскаго; Борисоглѣбскаго Уланскаго полка Подполковникъ *Траскинъ 2-й*, Командующимъ Серпуховскимъ Уланскимъ; Гусарскаго Его Императорскаго Высочества Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА полка Подполковникъ *Кошкуль 2-й*, Командующимъ Образцовымъ Кавалерійскимъ; Полтавскаго пѣхотнаго полка Подполковникъ *Александровскій 1-й*, Командующимъ Бѣлевскимъ Егерскимъ. Уволенъ отъ службы, Командиръ 1-й бригады 23-й Пѣхотной дивизіи, Генераль-Маіоръ *Вахульскій 1-й*, за болѣзнію, съ мундиромъ и пенсіономъ двухъ третей оклада, опредѣленнаго Уставомъ 6 Декабря 1827 года.

— Надворный Совѣтникъ *Пономаревъ* получилъ пятилѣтнюю привилегію на введеніе въ Россію изобретеннаго въ чужихъ краяхъ спиртового снаряда или куба, для выдѣлки водки. По объясненію протестера, водка, выдѣлываемая у насъ въ Кизлярскомъ уездѣ изъ винограда и выжимокъ его, называемыхъ чапра, перегоняется по весьма старой методѣ, и отъ того имѣетъ пригарь; посредствомъ настоящаго аппарата совершенно устраняется этотъ недостатокъ, и сверхъ того значительно сберегается горючій матеріалъ, въ которомъ ощущается большой недостатокъ въ южныхъ нашихъ губерніяхъ.

— Сообщаемъ подробности объ открытіи памятника Князю *Потемкину-Таврическому*, въ Херсонѣ,

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, 13-go Lutego.

Przez Najwyższy Dyplomata pod dniem 21-m Stycznia, Okręgowy Jenerał 5-go Okręgu Oddzielnego Korpusu Wewnetrznę Straży, liczący się w Armii Jenerał-Major *Uszakow 3-ci*, Nayłaskawiey mianowany Kawalerem *Orderu Sw. Równego z Apostołami Xięzcia Włodzimierza drugiego stopnia.*

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 1-go Lutego, naznaczeni: Naczelnik Sztabu Oddzielnego Korpusu Sybirskiego, Jenerał Major *Hatufiejew*, liczyć się w Armii; zostający pod rozporządzeniem Ministra Woyny, Jenerał-Major Baron *Chowen*, Naczelnikiem Sztabu Oddzielnego Korpusu Sybirskiego; Dowódca Bielewskiego półku Strzelców, Jenerał-Major *Karanika*, Dowódzcą 1-ey brygady 23-ey dywizyi Pieszey, z liczeniem się w Armii; półku Dragonów Jego CESARSKIEY WYSOKOŚCI NASTĘPCY Półkownik *Burgard*, Dowódca Kinburskiego półku Dragonów; Półkownik *Elisawegradzkiego* półku Ułanów *Kazadojew*, dowódca Ukrainskiego Ułanów; półku Grenadyerów Generalissimusa Xięcia Suworowa Półkownik *Asoskow 2-gi*, Dowódca Staroingermanlandzkiego pieszego; Półkownik *Rewelskiego* Półku Strzelców *Woynitowicz*, Dowódca Muromskiego pieszego; Półkownik półku Xięcia Karola Pruskiego *Mitrofanow 1*, Dowódca półku Piechoty Feldmarszałka Hrabiego *Dybiecza Zabałkańskiego*; Półkownik *Mohylewskiego* półku Pieszego *Nosow*, Dowódca *Tobolskiego* pieszego; Półkownik *Rewelskiego* półku Strzelców *Szepelew 3-ci*, Dowódca *Nizowskiego* Strzelców; Półkownik *Wielkołuckiego* półku Strzelców *Zlatkowski*, Dowódca *Ochockiego* Strzelców; Podpółkownik *Borysohlebskiego* półku Ułanów *Traskin 2-gi*, Dowódzcą *Sierzpuchowskiego* Ułanów; półku *Huzarow* Jego CESARSKIEY WYSOKOŚCI WIELKIEGO Xięcia *MICHAŁA PAWŁOWICZA* Półkownik *Koszkul 2-gi*, Dowódzcą *Wzorowym* Kawalerii; Podpółkownik *Półtawskiego* półku Pieszego *Alexandrowicz 1-szy*, Dowódzcą *Bielewskim* Strzelców. Uwolniony ze służby, Dowódca 1-ey brygady 23-ey dywizyi Pieszey Jenerał-Major *Wakulski 1-szy*, z przyczyny choroby, z mundurem i pensją dwóch trzecich wyznaczenia, podług Ustawy 6 go Grudnia 1824 roku.

— Radzca Dworu *Ponomarew* otrzymał pięcioletni przywilej na zaprowadzenie w Róssyi wynalezionego za granicą aparatu do pędzenia spirytusu czyli kotta do pędzenia wódki. Podług opisanja proszącego, wódka pędzona u nas w powiecie Kizlarskim z winogrodu i jego wytłoczyn, nazywanych czaprą, przepędza podług bardzo starey metody, przez co traci przypaleniem; za pomocą niniejszego aparatu to złe zupełnie się usuwa, i prócz tego znacznie się oszczędza materyał palny, którego daje się czuć wielki niedostatek w południowych naszych Guberniach.

— Udzielamy szczegóły o odkryciu pomnika Xięciu *Potemkinowi-Tawryckiemu*, w Chersonie, wyjęto przez

заимствуемая нами изъ Одесскаго Вѣстника. Памятникъ открытъ 24-го минушаго Ноября. Имя Потемкина неразрывно связано съ именемъ Новороссійскаго края, которымъ онъ управлялъ въ теченіе семнадцати лѣтъ (съ 1774 г. по 1791), и признательные соотечественники почтили память Новороссійскихъ степей, воздвигнувъ изъ бронзы колоссальное изображеніе его въ Херсонѣ, обязанномъ ему своимъ существованіемъ, и гдѣ покоятся бранные останки сего великаго мужа.

Въ царствованіе Императора АЛЕКСАНДРА, родственники Князя Потемкина изъявили желаніе соорудить ему памятникъ въ Херсонѣ: Указомъ 1801 года Сентября 17-го дозволено было Графу *Салюлю*, племяннику Потемкина и другимъ лицамъ исполнить это предположеніе; но это намѣреніе, по некоторымъ обстоятельствамъ, оставлено было безъ исполненія. Жители Новороссійскаго края не покидали однакожь мысли воздвигнуть памятникъ славному соотечественнику своему. На этотъ предметъ открыта была подписка, и, при помощи добровольныхъ пожертвованій, исполнено наконецъ это предположеніе, и памятникъ Святѣйшему Князю Потемкину-Таврическому открытъ въ Херсонѣ въ концѣ минушаго года, чрезъ сорокъ шесть лѣтъ послѣ его кончины.

Сей прекрасный памятникъ вылитъ изъ бронзы въ колоссальныхъ размѣрахъ. На высокомъ гранитномъ пьедесталѣ поставлена статуя Князя Таврическаго. Потемкинъ изображенъ въ кавалергардскихъ латахъ, съ непокрытой головой: съ плечъ его ниспадаетъ мантия; у ногъ лежитъ каска; лѣвой рукою онъ опирается на мечъ, а правой на фельдмаршальскій жезлъ. На первой, лицевой сторонѣ пьедестала начертаны слова:

КНЯЗЮ ПОТЕМКИНУ
ТАВРИЧЕСКОМУ
НОВОРОССІЙСКИЙ КРАЙ.

На противоположной сторонѣ изображенъ гербъ Потемкина. На третьей сторонѣ вырѣзана слѣдующая надпись:

„Памятникъ сей воздвигнутъ въ царствованіе Государя Императора НИКОЛАЯ ПЕРВАГО, при Новороссійскомъ и Бессарабскомъ Генераль-Губернаторѣ Графѣ Воронцовѣ, и при Херсонскомъ Гражданскомъ Губернаторѣ Дѣйствительномъ Статскомъ Совѣтникѣ Ганскау, въ 1836 году.“

На четвертой сторонѣ переводъ той же надписи на Латинскомъ языкѣ:

„Regente NICOLAO Primo Omnium Russiarum IMPERATORE et Autocratore, Michaelo Comite Vorontsov supremo Novae - Russiae atque Bessarabiae gubernatore, Jacobo Hanscau Chersonensis provinciae gubernatore, PRINCIPI GREGORIO POTEKIN-TAURICZESKIY Nova-Russia grata hoc monumentum anno MDCCCXXXVI crexit.“

Открытіе памятника происходило въ слѣдующемъ порядкѣ:

Утромъ 24-го Ноября, площадь, на которой воздвигнутъ памятникъ, покрывалась множествомъ народа всѣхъ сословій. Въ девять часовъ, два резервные батальона, батальонъ Херсонской внутренней стражи и двѣ роты артиллеріи заняли тамъ назначенныя имъ мѣста. До началія обѣдни, чиновники и почетные граждане собрались на квартиру Г-на Гражданскаго Губернатора, и отправились оттуда въ Успенскій Соборъ, гдѣ совершена была Божественная Литургія и, вслѣдъ за тѣмъ, отпѣта соборнѣ всѣмъ духовенствомъ большая панихида о упокоеніи души усопшаго Князя Григорія Александровича Потемкина. Предъ окончаніемъ панихиды, Настоятель собора, Протоіерей *Соколовъ*, произнесъ умилительное слово.

Вслѣдъ за тѣмъ началось молебствіе, и духовенство отправилось съ хоругвями на площадь, гдѣ возвышался завѣщенный со всѣхъ сторонъ памятникъ. При появленіи духовенства, командовавшей парадомъ, Генераль-Майоръ *Катаржи*, приказалъ сдѣлать „на молитву“. По окончаніи молебствія, провозглашено было многолѣтіе Государю Императору и всему Августѣйшему Дому, и въ тотъ же мигъ завѣсы ниспали съ памятника; войска отдали честь; барабаны грянули полный походъ, и звуки музыки слились съ громогласнымъ ура! Въ то же самое время, съ ближайшаго адмиралтейскаго вала, обращеннаго къ городу, воспитанники Училища Торговаго Мореплаванія открыли пальбу изъ пушекъ. Войска и нѣсколько тысячъ народа, покрывавшаго площадь, улицы, бульваръ и даже стѣны и кровли домовъ, пораженные величіемъ этого зрѣлища, огласили воздухъ радостнымъ ура! По окропленіи памятника, воиновъ и народа святою водою, войска въ стройномъ порядкѣ прошли мимо бронзоваго изваянія Князя Таврическаго.

nas z Gazety Odeskiej. Pomnik został odkryty 24-go Listopada roku zeszłego. Imię Potemkina nie rozdzielone jest z imieniem kraju Nowo-Rossyjskiego, którym on zarządzał w przeciągu lat siedemnasto (od roku 1774 do 1791); wdzięczni rodacy uczcili pamiętkę znakomitego wodza i pierwszego rządcy stepów Noworossyjskich, wzniosłszy z brązu kolosalny jego wizerunek w Chersonie, który winien mu jest swe istnienie, i gdzie spoczywają zwłoki tego wielkiego męża.

Za panowania Cesarza ALEXANDRA, krewni Xięcia Potemkina oświadczyli życzenie wzniesić mu pomnik w Chersonie: przez Ukaz 1801 roku Września 17-go dozwolono było Hrabiemu *Samoyłowu*, siostrzaczce Potemkina i innym osobom wypełnić ten zamiar; ale dla niektórych okoliczności nie przyszło to do skutku. Mieszkańcy kraju Noworossyjskiego nie tracili jednakże chęci wzniesienia pomnika sławnemu swojemu współziomkowi. W tym celu ogłoszona była subskrypcya, i przy pomocy ofiar dobrowolnych, wykonano nakoniec ten zamiar, a pomnik Jaśnie Oświeconemu Xięciu Potemkinowi Tauryckiemu odkryty został w Chersonie ku końcowi roku przeszłego, we czterdzieści sześć lat po jego śmierci.

Piękny ten monument wylany jest z brązu w rozmiarach kolosalnych. Na wysokim podnożu granitowym, postawiony jest posąg Xięcia Tauryckiego. Potemkin wyobrażony jest w zbroi kawalergardów, z odkrytą głową: z ramion jego spada płaszcz, u nóg szyzak; lewą ręką opiera się na mieczu, a prawą na buławie marszałkowskiej. Na pierwszej głównej stronie podnoża napisane słowa.

XIĘCIU POTEKINOWI
TAURYCKIEMU
KRAY NOWOROSSYJSKI.

Na stronie przeciwległej wyobrażony jest herb Potemkina. Na trzeciej stronie wyrzynięty napis następujący:

„Pomnik ten wzniesiony za panowania Cesarza NIKOŁAJA PIERWSZEGO, za Noworossyjskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora Hrabi Woroncowa, i za Chersonskiego Cywilnego Gubernatora Rzeczywistego Radzcy Stanu Hanskau, w roku 1836.“

Na stronie czwartej tłómaczenie tegoż napisu w języku łacińskim:

„Regente NICOLAO Primo Omnium Russiarum IMPERATORE et Autocratore, Michaelo Comite Vorontsov supremo Novae - Russiae atque Bessarabiae gubernatore, Jacobo Hanscau Chersonensis provinciae gubernatore, PRINCIPI GREGORIO POTEKIN-TAURICZESKIY Nova-Russia grata hoc monumentum anno MDCCCXXXVI crexit.“

Otwarcie pomnika odbyło się w porządku następującym:

Z rana 24-go Stycznia, plac, na którym stoi pomnik, zapełniony był mnóstwem ludu wszystkich stanów. O godzinie dziewiątej, dwa bataliony rezerwowe, batalion Chersońskiej straży wewnętrznej i dwie rotы artylerji, zajęły tam oznaczone dla siebie mjesce. Przed zaczęciem mszy świętej, urzędnicy znakomitsi i obywatele miasta zebraли się do kwatery P. Gubernatora Cywilnego, a ztamtąd udali się do Soboru Wniebowzięcia, gdzie odprawiona była Msza święta, po której całe duchowieństwo sobornie odprawiło nabożeństwo żałobne za duszę zmarłego Xięcia Jerzego Alexandrowicza Potemkina. Przed ukończeniem pанихиды, przełożony Soboru, Protojerey *Sokolow*, miał rozrzewniającą mowę.

Wraz potem zaczęły się modły, i duchowieństwo udało się z chorągiewami na plac, gdzie się wznosił ze wszystkich stron ostojony pomnik. Za ukazaniem się duchowieństwa, komenderujący paradą, Jenerał-Major *Katarzi*, zakomenderował, „na modlitwę“. Po ukończeniu modłów, zaśpiewano *mnogie lata* Cesarzowi Jego Mości i całemu Najjaśniejszemu Domowi; w teyże chwili zasłony opadły z pomnika; woyska oddały cześć; bębny uderzyły marsz jeneralny, i dźwięki muzyki złączyły się z grzmieciem ура! W tymże czasie, z najbliższego walu admiralicyi, do miasta obróconego, uczniowie szkoły żegluga handlowej rozwinęły z dział ogniem. Woyska i kilka tysięcy ludu, napełniającego plac, ulicę, bulwar, a nawet ściany i dachy domów, uderzeni wielkością tego widowiska, napełnili powietrze radośnym ура! Po okropieniu pomnika, wojowników i ludu wodą święconą, woyska w szykownym porządku przeciągnęły przed brązowym pomnikiem Xięcia Tauryckiego.

Но окончаніи этого торжества, Гг. Генералы, Штабъ и Оберъ-Офицеры, чиновники и граждане были приглашены Херсонскимъ Градскимъ Главою, К. И. Поповымъ, къ обѣденному завтраку, во время котораго провозглашены были тосты, при звукахъ народного гимна: „Боже, Царя храни“, за здравіе возлюбленнаго Монарха и Его Августѣйшаго Дома; послѣ того предложенъ былъ тостъ за здоровье Г. Новороссійскаго и Бессарабскаго Генераль-Губернатора, Графа М. С. Воронцова. Находившіяся въ парадѣ войска также угощены были обѣдомъ.

Вечеромъ, у Г. Гражданскаго Губернатора данъ былъ великолѣпный балъ, продолжавшійся до трехъ часовъ ночи.

Погода вполне благопріятствовала сему торжеству. Весь городъ и въ особенности площадь, на которой возвышается памятникъ, также бульваръ и улицы, ведущія къ Днѣпру, были прекрасно иллюминированы.

При взглядѣ на сей новый памятникъ, нельзя не обратиться къ тому времени, когда ЕКАТЕРИНА Великая встрѣла Генераль-Поручику Потемкину управленіе Новороссійскимъ краемъ. Тогда, на широкомъ пространствѣ незаселенныхъ степей южной Россіи не было почти ни какихъ слѣдовъ гражданственности. Извнѣ, драхлѣншее могущество Оттомановъ боролось еще съ Русскими громами, между тѣмъ какъ внутри земель безнаказанно своевольничали Татары и Запорожцы. Всеобъемлющій геній Потемкина даровалъ новую жизнь этой полудикой странѣ и бросилъ первыя сѣмена нынѣшняго ея благосостоянія. Все уступило предъ нимъ; повинуясь несокрушимой волѣ его, все измѣнилось и устроивалось съ неизомѣрною быстротою. И когда онъ на вѣки смежилъ очи свои въ пустыняхъ Молдавіи, въ степяхъ Новороссійскаго края стояли уже новые города, были проложены новые пути торговли, и на волнахъ Чернаго Моря въяли флаги Русскаго флота. Припоминая славное и многотрудное поприще Потемкина, его чудную судьбу, его внезапную кончину вдали отъ родины, мы невольно повторяемъ вдохновенные стихи Державина, когда поэтъ, пораженный неожиданною вѣстію о смерти героя Таврическаго, своего современника, воскликнулъ:

..... Знашь умеръ пѣкій вождь! ..
Чей рупь, какъ на распутии мгла,
Лежшь на темномъ лонѣ ночи?
Просное рубище чресла,
Двѣ лепшы покрываютъ очи;
Прижаты къ холодной груди персты;
Уста безмолвствуютъ отвраты!
Чей одръ — земля; кровь — воздухъ сиць;
Чертоги — вкругъ пустыни выды?
Не ты-ли, счастья, славы сынъ,
Великолѣпный Князь Тавриды?
Не ты-ли съ высотъ честей
Незачно палъ среди степеней?

Такимъ образомъ, въ странѣ, которая въ особенности служила обширнымъ поприщемъ славной жизни Потемкина, потомство ставитъ уже второй памятникъ этому знаменитому Государственному мужу блистательнаго вѣка ЕКАТЕРИНЫ Великой. Оберъ-Готмейстерина Двора Его Императорскаго Величества, Графиня А. В. Браницкая, племянница Князя Таврическаго, соорудила каменный обелискъ, въ шесть сажень вышиною, на мѣстѣ кончины своего дяди; въ Ясскомъ уѣздѣ Бессарабской Области, близъ вотчины Сабіени, по дорогѣ изъ Скулянь въ Кишиневъ. (Сбв. Пг.)

Варшава, 22-го Февраля.

Вчерашнюю ночь безъ всякой предварительной болѣзни, скончался здѣсь Его Высочайшій. Варшавскій Архіепископъ Станиславъ Хороманскій. (G. C.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 11-го Февраля.

Императоръ поѣдетъ на Коронацію въ Медіоланъ позже, нежели какъ съ начала полагали. Его Велич. отправится прежде къ Теплицкимъ водамъ.

— Назадъ тому съ небольшимъ недѣля, какъ въ столицѣ нашей едва не вспыхнулъ пожаръ. Во время представленія Фрейшица въ театрѣ при Коринтскихъ воротахъ, по окончаніи втораго дѣйствія показалось въ амфитеатрѣ пламя. Директоръ велѣлъ тотчасъ опустить желѣзныя занавѣсы, который отдѣляя публику отъ опасности, безъ сомнѣнія предохранилъ ее отъ одного горестнаго происшествія. (G. C.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 14-го Февраля.

Князь Таллейранъ безирестанно подверженъ сильнымъ недугамъ, именно въ прошлую ночь, окружающіе его были въ величайшей опасности.

Po ukończeniu tey uroczystości, PP. Jenerałowie, Sztab-i Ober Oficerowie, urzędnicy i obywatele byli zaproszeni przez Chersonskiego Głowę Miasta, K. I. Popowa, na śniadanie, w czasie którego spełnione były toasty, wśród odgłosu himnu narodowego „Boże, Króla zachowaj” za zdrowie ukochanego MONARCHY i Jego NAYJAŚNIEYSZEGO Domu; potem spełniono toast za zdrowie P. Noworossyyskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora, Hrabiego M. S. Woróhcowa. Woyska na paradzie znajdujące się były także częstowane obiadem.

Wieczorem, u P. Cywilnego Gubernatora dany był bal spaniały, do trzeciej godziny w nocy trwający.

Pogoda zupełnie sprzyjała tey uroczystości. Całe miasto, a szczególniej plac, na którym się pomnik wznosi, tudzież bulwar i ulice, do Dniepru prowadzące, były pięknie illuminowane.

Patrząc na ten nowy pomnik, mimowolnie przenosisię człowiek w owe czasy, kiedy KATARZYNA WIELKA, powierzyła Jenerał-Porucznikowi Potemkinowi zarządy kraju Noworossyyskiego. W ówczas, na obszerney przestrzeni niezaludnionych stepow Rossyi południowej, żadnych prawie nie było śladow cywilizacyi. Zewnątrz wążająca potęga Ottomanów mocowała się jeszcze z piorunami Ruskiemi, gdy tym czasem wewnątrz krajow zrzadzali nieład Tatarowie i Zaporożcy. Wszystko obejmujący geniusz Potemkina, nadał nowe życie temu na pół dzikiemu krajowi, i pierwsze rzucił nasiona teraźniejszey jego pomyślności. Wszystko mu ustąpiło, ulegając niezłomney jego woli, wszystko się odmieniało i szykowało z trudną do uwierzenia szybkością. I kiedy już na zawsze zamknął swe powieki w pustyniach Mołdawii, w stepach kraju Noworossyyskiego wznosił się już nowe miasta, wyprowadzone były nowe drogi dla handlu, i na bałwanach Czarnego morza powiewały bandery floty Rossyyskiej. Przypominając sławną, z wielką trudami połączoney zawód Potemkina, jego dziwnie przeznaczenie, jego śmierć niespodzianą daleko od oyczyzny, mimowolnie powtarzamy natchnione wiersze Dierżawina, kiedy poeta, uderzony niespodziewaną wiadomością o śmierci bohatera Tauryckiego, sobie współczesnego, zawołał:

Tym sposobem w kraju, który w szczególności obszernym polem był pełnego sławy życia Potemkina, potomkowie stawiają drugi już pomnik temu znakomiteму mężowi świetnego wieku KATARZYNY WIELKIEY. Wielką Mistrzyni Dworu Jego CESARSKIEY Mości, A. W. Branicka, siostrzenica Xięcia Tauryckiego, wzniosła mruwany obelisk, na sześć sążni wysoki, na miejscu śmierci swego wuja, w powiecie Jasskim, w Obwodzie Bessarabskim, blisko majątności Sabijeni, na drodze ze Skulan do Kiszieniewa. (P.P.)

Warszawa 22-go Lutego.

Wczoraszey nocy zszedł z tego świata, bez żadney poprzedney słabości, JW. JX. Stanisław Charomański, Arcybiskup Warszawski.

WIADOMOŚCI ZAGRANIČZNE.

A U S T R Y A.

Wiedeń, 11-go Lutego.

Wyjazd Cesarza na koronacyą do Medyolanu, później nastąpi aniżeli z początku zamierzano. N. Pan pojedzie pierwey do wód w Cieplicach.

— Drugi tydzień temu, jak stolica nasza mało od ognia nawiedzona nie została. Podczas przedstawienia sztuki, Wolny strzelec, na teatrze przy bramie Karyntskiej, (Kärtnerthor theater), zapaliło się na scenie po drugim akcie. Natychmiast kazał Dyrektor spuścić zasłoną żelazną, która, oddzielając publiczność od niebezpieczeństwa, ochroniła niezawodnie nie od jednego smutnego przypadku.

F R A N C Y J A.

Paryż, dnia 14 Lutego.

Xięże Talleyrand nie przestaje być mocno cierpiącym, a przesztey nocy otaczający go, zdjęci byli nazywuszą obawą o jego życie.

— Белгійскій Посланникъ въ прошедшее Воскресенье отправился отсюда въ Брюссель. Во время его отсутствия, Г. Рожье останется уполномоченнымъ.

— Одинъ здѣшній журналъ сообщаетъ: „Третьяго дня вечеромъ и вчера утромъ распространился слухъ о смерти Короля. Мы вчера не хотели о немъ упомянуть, такъ какъ это легко могло бы возбудить опасеніе. Но сегодня, когда извѣстно, что нѣтъ нималяйшаго основанія къ тому, должно спросить, отъ чего онъ могъ произойти. Полагаютъ, что противники уменьшенія процентовъ, участвовали въ распространеніи сего слуха. Говорятъ, что они хотѣли приготовить доказательство противу сей мѣры, думая обратить вниманіе на затрудненія, въ которыхъ находилось бы Королевство, еслибъ *Людвикъ Филиппъ* умеръ въ ту минуту, когда принялъ намѣреніе произвести уменьшеніе. Но Король наслаждается совершеннымъ здоровьемъ и по всякому вѣроятію, еще долго не будемъ опасаться такого печальнаго происшествія.“

— Вода въ Сенъ въ теченіе 2 дней возвысилась болѣе 3 футовъ. Холодъ значительно уменьшился, и термометръ вчера въ 7 час. утра показывалъ только 5 град. мороза.

— Правительство опубликовало сегодня слѣдующую телегр. депешу изъ Шерпильяна отъ 12-го ч.: „Баронъ *Мееръ* снабдивъ Кардону жизненными припасами отступилъ на Манрезу. Изъ Мореллы, съ того времени какъ Карлисты заняли сіе мѣсто, ничего навѣрно неизвѣстно. 29-го ч. прош. м., *Ораа* вступилъ въ Беникарло, которую оставилъ *Кабрера*, овладѣвъ всеми тамошними припасами.“ — Извѣстія изъ Мадрита простираются до 6-го ч. и ничего новаго важнаго не сообщаютъ.

— *Journal du Havre* содержитъ слѣдующее: „3-го Января въ Новомъ-Орлеанѣ случился большой пожаръ, который превратилъ въ пепель болѣе 20 большихъ съ товарами анбаровъ. Убытка полагаютъ почти на 2 мил. долларовъ. Много людей сдѣлалось жертвою пламени. О причинѣ пожара ничего навѣрно неизвѣстно.“

15-го Февраля.

Король председательствовалъ вчера въ Совѣтѣ Министровъ и потомъ давалъ продолжительную аудіенцію Князю *Таллейрану*.

— Подтверждается слухъ, что Герцогиня *Орлеанская* беременна.

— *Revue de Paris* уведомляетъ о нѣкоторыхъ перемѣнахъ въ дипломатическомъ корпусѣ. Французскій Посланникъ въ Дрезденъ Г. *Бюссиеръ* будетъ Посланникомъ при Союзѣ въ Франкфуртѣ, а Баронъ *Алей де Сипрей* уполномоченнымъ Министромъ въ Мексикѣ, на мѣсто Барона *Деффоди*, который назначенъ въ Дрезденъ.

— Вчера оправдалась догадка, что часть пожаровъ бывшихъ здѣсь въ послѣднее время произошла не просто случайно. Въ двухъ мѣстахъ появился огонь, который такъ скоро погасили, что остались въ цѣлости горючія вещества, подложенныя для распространенія пламени. Полиція всячески старается отыскать виновниковъ злодѣяній.

— *Quotidienne* содержитъ письмо изъ Мадрита отъ 7-го ч. въ которомъ уведомляютъ, что Базиліо *Гарсія* одержалъ побѣду надъ Христиносами. Колонна ихъ состоящая изъ 1,000 челов., говорятъ, совсѣмъ разбита. Сраженіе происходило, какъ пишутъ, близъ Марацатела, куда заманили Христиносовъ фальшивыя маневры *Гериллеро-Паллосса* и потомъ *Гарсія* напалъ на нихъ съ тылу. *Нарвазъ* объявилъ на военномъ положеніи провинціи Севиллы и Кадиксъ. Тѣже мѣры предпринялъ *Эскеланте* въ Гранадѣ и *Пардинасъ* въ Ціудадъ-Реаль.

— Въ письмахъ съ Испанскихъ границъ уведомляютъ, что *Д. Карлосъ* 6-го ч. въ 10 час. утра, оставилъ Льодію, съ намѣреніемъ, перенести прежде главную свою квартиру въ Дуранго, а потомъ въ концѣ мѣсяца въ Эстеллу. Его сопровождаетъ Генераль *Герге*. Христиносы оставивъ Бальмазеду при отступленіи къ Вилларкайо, живо были преслѣдуемы Карлистами подъ начальствомъ *Кастора Андешага* и будто потеряли немаловажный уронъ. Изъ Саламанки уведомляютъ, что тамъ открытъ Карлистскій заговоръ, въ слѣдствіе коего болѣе 300 вооруженныхъ челоѣкъ оставили городъ. Въ Верхней Каталоніи Карлисты все болѣе и болѣе увеличиваются и полагаютъ, что въ продолженіе 3 мѣсяцевъ они овладѣютъ всею провинціею.

16-го Февраля.

Говорятъ объ дальнѣйшей переменѣ по дипломатическому корпусу. Г. *Рулини*, какъ слышно, будетъ перемѣщенъ изъ Турина въ Неаполь а его преемникомъ въ Туринѣ будетъ Баронъ *Мортье*, теперешній Посланникъ въ Агѣ, на мѣсто котораго поступитъ По-

— Посетъ Белгійскій прешлѣй недѣли выехалъ стадъ до Bruxelli. Подчасъ его неobecности П. *Rogier* справовавъ будзе интересса.

— Jeden z tutejszych dziennikow donosi: „Zawczora wieczorem i wczora rano rozbiegła się pogłoska o śmierci Króla. Nie chcieliśmy wczora wspominać o tém, gdyż to łatwo by wzbudzić mogło obawę. Lecz dzisiaj, kiedy wiadomo, że ta pogłoska niema najmniejszej zasady, trzeba zapytać: zkąd ta wieść powstała. Utrzymują, że przeciwnicy redukcji rentow, nie całkiem byli obcy rozszerzeniu tej pogłoski. Mówią, iż chcieli oni przygotować dowód przeciwko tego środka, usiłując zwrócić uwagę na trudności, w jakichby się kraj znajdował, jeśliby *Ludwik Filip*, umarł w tej chwili, kiedy zamierzał ukutecznić redukcją. Lecz Król cieszy się zupełnem zdrowiem i podług wszelkiego podobieństwa, wyżej wspomnianego smutnego wypadku długo się jeszcze nie będziemy lękał.“

— Woda na Sekwanie od dwóch dni podniosła się więcej jak na 5 stopy. Zimno znacznie spadło: gdyż termometr wczora o godz. 7 rano, pokazywał tylko 5 stop mrozu.

— Rząd ogłosił dzisiaj następującą depeszę telegraficzną z Perpignan pod dnem 12. „Baron *Meer*, opatrzywszy w żywność, Cardonę, cofnąc się miał na Manresę. Z Morelli od tego czasu, jak Karoliści zajęli tę twierdzę, nie wiemy nic pewnego. Dnia 29 z. m. *Oraa* wszedł do Benicarlo, które opuścił *Cabrera*, zabrawszy wszystkie temeczne zapasy.“ Wiadomości z Madrytu dochodzą do dn. 6, lecz nic nowego z ważniejszych rzeczy nie zawierają.

— *Journal du Havre* donosi co następuje: „Dnia 3-go Stycznia w Nowym-Orleanie zdarzył się wielki pożar, który obrócił w perzynę więcej, jak 20 wielkich nafaadowanych towarami składow. Straty cenią przeszło na 2 miliony dollarow. Wiele ludzi zginęło w płomieniach, Zkąd się wszczął ogień? nie pewnego niewiadomo.“

15-go Lutego.

Król przewodniczył wczora na radzie ministerjalnej, a potem Xięciu *Talleyrand* dawał długą audyencyą.

— Potwierdza się, że Xiężna *Orleańska* jest przy nadziei.

— *Revue de Paris* donosi o niektórych zmianach w korpusie dyplomatycznym. Poset Francuzki w Dreźnie P. *Bussière* uda się jako Poset przy Związku do Frankfortu, a Baron *Aley de Ciprey*, jako Minister pełnomocny do Meksyku i zmieni tam Barona *Deffaudis*, który przeznaczony jest do Dreznia.

— Domysł, że część zaszłych tu w ostatnim czasie pożarów, nie przez sam tylko zdarzyło się przypadek, wczora nabrał potwierdzenia. Na dwóch bowiem miejscach wybuchnął ogień, który był ugaszony tak prędko, że jeszcze znaleziono łatwo zapalną materiją, która była przygotowaną do rozszerzenia ognia. Policya gorliwie usiłuje, wysledzić sprawców tej zbrodni.

— *Quotidienne* zawiera list z Madrytu pod d. 7-m, w którym donoszą, że *Basilio Garcia*, odniósł nad Krystynistami zwycięstwo. Kolumna tych ostatnich, składająca się z 1000 ludzi, miała być do szczętu zniszczoną. Podług tego listu, bitwa zaszła pod Marazatel, dokąd Karoliści uwiedzeni zostali przez pozorne manewry *Guerrillero Palillos*, i potem w odwrocie przez *Garcia* napadnięci zostali. Narvaez ogłosił prowincye Sewilli i Kadyxu, w stanie oblężenia. Srodka tego chwycili się *Escalante* w Granadzie i *Pardinas* w Ciudad-Real.

— W listach od granic Hiszpańskich donoszą, że *Don Carlos* d. 6 o godz. 10 rano opuścił Llodio, zamierzając przemieść główną swą kwatere, naprzód do Duran-go, potem zaś w końcu miesiąca do Estelli. Generał *Guergué* jemu towarzyszy. Krystyniści, po wyjściu z Balmasedy w odwrocie swym ku Villarcayo żywo niepokojeni byli przez Karalistów, pod wodzą *Castora Andechaga* i ponieść mieli znaczną stratę. Z Salamanki dowiadujemy się, że tam odkryty został spiszek Karolistowski, skutkiem którego więcej, jak 300 uzbrojonych opuściło miasto. W Katalonii Wyższej, Karoliści coraz się więcej rozszerzają, i rozumieją, że w przeciągu trzech miesięcy, całkiem zatym tę prowincją. (A. P. S. Z.)

Dnia 16.

Mówią o dalszych zmianach w korpusie dyplomatycznym. Powiadają, że P. *Rumigny* przeniesiony będzie z Turynu do Neapolu, a jego następcą w Turynie będzie Baron *Mortier*, terazniejszy poset w Hadze, na miejsce którego weydzie P. *Bacourt*, poset w Karls-

соль въ Карлсруэ Г. *Вакуръ*. Напротивъ Г. *Варенъ* изъ Гамбурга будетъ переведенъ въ Карлсруэ а Г. *Иполитъ Ларошефуко* будетъ на мѣсто его въ Гамбургъ. Говорятъ также, что Г. *Серуррье* нашъ Посланникъ въ Брюсселъ получитъ пенсіонъ а на его мѣсто мѣсто поступитъ Г. *Монталеберъ*, Перъ Франціи.

— Главная квартира *Донъ-Карлоса* 8-го ч. находилась въ Аскоиціи. (A.P.S.Z.)

А Н Г Л І Я.

Въ засѣданіи *Верхняго Парламента* 10-го *Февраля*, Канадскій билль получилъ Королевское утвержденіе; Лордъ Канцлеръ, Лордъ *Гленелгъ* и Графъ *Шефтсбурри* дѣйствовали при семъ какъ Коммиссары Ея Величества. Лордъ *Брунъ* и Лордъ *Фицвилліамъ* сдѣлали противу билля протестъ, объявивъ, что они не могутъ принять отвѣтственности за билль, которымъ народъ могъ бы быть приведенъ въ величайшее затрудненіе.

Лондонъ, 13-го *Февраля*.

Королева вчера въ сопровожденіи Графини *Дурсамъ*, посѣщала Принцессу *Собію* въ Кенсингтонъ и потомъ давала аудіенцію Лордамъ *Голланду* и *Гилю*.

— Посланники Прусскій, Неаполитанскій, Ганноверскій и Сѣверо-Американскій, занимались вчера въ иностранномъ Департаментѣ.

— Въ Субботу Лордъ Маіоръ давалъ Министрамъ блистательный обѣдъ въ которомъ также участвовалъ Лондонскій Епископъ, Алдерманы и Шерифы.

— Умершій Графъ *Эльдонъ* въ своемъ завѣщаніи отказалъ двумъ своимъ дочерямъ каждой по 4,000 ф. с. пожизненнаго дохода, каждому своему внуку, капиталъ въ 10,000 фун. и каждой своей внучкѣ капиталъ въ 5,000 фун. стер. Его Гофмейстеръ получаетъ 100 фун. ст.; каждый изъ служителей, который билль при немъ нѣсколько лѣтъ, 50 фун.; каждый изъ прочихъ служащихъ по 20 фун.; всѣ годично и пожизненно. Остальное огромное имущество получаетъ въ наслѣдство сынъ его, теперешній Графъ *Эльдонъ*.

— По сообщенію *Times*, Британское войско раздѣлено теперь слѣдующимъ образомъ: 1) Въ Англіи 15 полковъ конницы и 13 полк. пѣхоты; кромѣ того Депо 23 полковъ, которые стоятъ за границею. 2) Въ Ирландіи 6 полковъ конницы и 16 полк. пѣхоты; кромѣ того Депо 25 полковъ, которые стоятъ за границею. 3) Въ Шотландіи 2 полка конницы, и 2 полка пѣхоты и Депо 3 полковъ, которые стоятъ за границею. 4) Въ Остѣ-Индіи 4 полка конницы и 20 полк. пѣхоты. 5) Во владѣніяхъ въ Средиземномъ морѣ 8 полк. пѣхоты. 6) Въ Канадѣ 8 полк. пѣхоты. 7) Въ Вестъ-Индіи 7 полк. пѣхоты. 8) Въ Гибралтарѣ 5 полк. пѣхоты. 9) Въ Ямаикѣ 5 полк. пѣхоты. 10) Въ Новомъ Южномъ Валлиѣ и Вандеменской землѣ 5 полк. пѣхоты. 11) Въ Цейлонѣ 3 полка пѣхоты. 12) На мысѣ Доброй Надежды 3 полка пѣхоты. 13) На остр. Св. Маврикія 3 полка пѣхоты. 14) Въ Новой Шотландіи и Новомъ Брауншвейгѣ 2 полк. пѣхоты. 15) На остр. Бермудасъ 2 полка пѣхоты. 16) На островѣ Св. Елены 1 полк. пѣхоты. 17) На пути изъ колоній въ Англію 3 полка. 18) На пути изъ Англіи въ колоніи 4 полка. Всего 26 полковъ конницы и 109 полковъ пѣхоты. Между всеми заграничными владѣніями, только въ Остѣ-Индіи состоятъ конница. (A.P.S.Z.)

Г Е Р М А Н І Я.

Веймаръ, 16-го *Февраля*.

Сегодня празднуемъ былъ день рожденія нашей почтенной Вел. Герцогини; дальнѣйшія увеселенія отложены до совершеннаго выздоровленія Вел. Герцога.

— Многіе Нѣмецкіе журналы хвалятъ терпимость Веймарцевъ, касательно всѣхъ вѣроисповѣданій, такъ какъ гробъ одной католической дѣвицы несли къ могилѣ, Лютеране, Католики и одинъ Еврейскій врачъ. Этого акта терпимости, былъ болѣе выраженъ личнаго участія въ смерти. Гораздо болѣе показывается наша терпимость и миролюбивая жизнь всѣхъ исповѣданій между собою, тѣмъ обстоятельствомъ, что лютеранскіе пѣвчіе, въ Католической церкви поютъ службу и органистъ Католической церкви Лютеранинъ.

Франкфуртъ на М., 15-го *Февраля*.

Съ нѣкотораго времени ходъ курьеровъ между Петербургомъ, Лондономъ и Парижемъ чрезъ нашъ городъ, весьма оживленъ. Многіе слухи возникшіе отъ сего, неосновательны; впрочемъ нѣтъ сомнѣнія, что настоящая частая ѣзда, касается особенно Греческихъ дѣлъ.

— Наступившій недавно сильный морозъ опять остановилъ лѣдъ на Майнѣ; между тѣмъ въ верхнихъ частяхъ, послѣ послѣдней оттепели, онъ свободенъ отъ льда. (A.P.S.Z.)

ruhe. P. *Varenes* przeniesiony będzie z Hamburga do Karlsruhe, a P. *Hipolit Larochevoucauld* uda się na miejsce jego do Hamburga. Mówią teraz o pensyonowaniu P. *Serrurier*, posta naszego w Bruxelli i o jego zmienieniu przez P. *Montalembert*, Para Francyi.

— Гłówna kwatery Don Karlosa d. 8 znajdowała się w Azcoitia. (A.P.S.Z.)

A N G L I A.

Na posiedzeniu Izby Wyższej 10 Lutego, Bill Kanadyjski otrzymał Królewskie przyzwolenie. Lord Kanclerz, Lord *Glenelg* i Hrabia *Shaftesbury* działali w tém, jako Kommissarze Jey Kr. Mości. Lord *Brougham* i Lord *Fitzwilliam* protestowali się przeciwko billovi, oświadczając, że nie chcieliby przyjmować odpowiedzialności za bill, przez który naród mógłby być zawikłany w wielkie trudności.

Londyn, dnia 13-go Lutego.

Królowa w towarzystwie Hrabiny *Durham* odwiedziła wczora Jey Kr. Wys. Xiężniczkę *Zofią* w pałacu Kensington, a potem dawała audyencye *Lordom Holland i Hill*.

— Postowie Pruski, Neapolitański, Hannoverski i Północno-Amerykański, pracowali wczora w wydziale spraw zewnętrznych.

— W sobotę Lord Major dawał Ministrom świetny obiad, na którym naydowali się również, Biskup Londyński, Aldermanowie i Szeryfowie.

— Zmarły Hrabia *Eldon* w testamentcie, zapisał dwóm swoim córkom, kaźdey dożywoтного dochodu po 4,000 fun. ster., kaźdemu ze swoich wnuków kapitału po 10,000 fun., kaźdey wnuczce kapitału po 5,000 fun. s. Jego mistrz domu i dworu otrzymuje 100 funtow; kaźdy ze służących, który zostawał przy nim pewną liczbę lat, 50 funtow; kaźdy z dalszych służących 20 funtow; wszyscy rocznie i dożywoтно. Resztę wielkiego majątku odziedzicza syn jego, teraźniejszy Hrabia *Eldon*.

— Podług *Times*, wojsko Angielskie rozdzielone jest teraz w następujący sposób: 1) W Anglii 15 półków jazdy i 13 półków piechoty; oprócz tego depo 23-ch półków, które stoją za granicą. 2) W Irlandyi 6 półków jazdy i 16 półków piechoty; oprócz tego depo 25-ciu półków, które stoją za granicą. 3) W Szkocyi 2 półki jazdy i 2 półki piechoty, oraz depo 3-ch półków, które stoją za granicą. 4) W Indyach Wschodnich 4 półki jazdy i 20 półków piechoty. 5) W posiadłościach na morzu Śródziemnem, 8 półków piechoty. 6) W Kanadzie, 8 półków piechoty. 7) W Indyach Zachodnich, 7 półków piechoty. 8) W Gibraltarze, 5 półków piechoty. 9) Na Jamaice, 5 półków piechoty. 10) W nowej południowej Wallii i kraju *Vandiemem*, 5 półków piechoty. 11) Na wyspie *Ceylon*, 5 półków piechoty. 12) Na przyładku *Dobrey Nadziei*, 3 półki piechoty. 13) Na wyspie *Sw. Maurycego*, 3 półki piechoty. 14) W Nowey Szkocyi i Nowym Brunświku, 2 półki piechoty. 15) Na wyspach *Bermudzkich*, 2 półki piechoty. 16) Na wyspie *Sw. Heleny*, 1 półk. piechoty. 17) Na drodze z osad do Anglii, 3 półki. 18) Na drodze z Anglii do osad, 4 półki. Wszystkich, 26 półków jazdy i 109 półków piechoty. Ze wszystkich posiadłości zagranicznych, w samych tylko Indyach Wschodnich znajduje się jazda. (A.P.S.Z.)

N I E M C Y.

Weymar, 16-go Lutego.

Dzisiaj obchodzony był dzień urodzin naszej Wielkiej Xiężny, dalsze zabawy odłożone zostały do zupełnego ozdrowienia samego Wielkiego Xięcia.

— Wszystkie dzienniki Niemieckie pochwalają tolerancją mieszkańców *Weimaru* wszystkich wyznań, gdy ciało zmarłej jedney katolickiej panny, niesione było do grabu przez Lutrow, Katolików i żydowskiego lekarza. Akt ten tolerancyi był raczej wyrazem osobistego uzalenia nad przypadkiem śmierci. Daleko więcej okazuje się nasza tolerancya i zgodne życie wszystkich wyznań pomiędzy sobą, w tey okolicznosci, że luterscy śpiewacy, śpiewają mszą w kościele katolickim, a organista kościoła katolickiego jest luter.

Frankfort, na M. 15-go Lutego.

Od niejakiego czasu bieg gońców pomiędzy Petersburgiem, Londynem i Paryżem przez nasze miasto, bardzo jest ożywiony. Wiele pogłosek, które stąd powstały, są bezzasadne; lecz nie ma wątpliwości, że ten częsty bieg gońców tycze się szczególniej spraw Grecyi.

— Nastale niedawno mocne mrozy, znowu wstrzymały krę na Menie; w górze zaś przez ostatnią odwilż ta rzeka zupełnie od lodu jest wolna.

Мюнхенъ, 9-го Февраля.

Говорятъ, что дворъ нашъ получилъ изъ Греціи неблагопріятныя извѣстія, въ слѣдствіе чего Король пригласилъ къ себѣ Г-на *Абеля* принадлежавшаго прежде, какъ извѣстно, къ Греческому Регентству, именно для совѣщанія съ нимъ, какія въ такихъ обстоятельствахъ должно принять мѣры.

Гамбургъ, 9-го Февраля.

Прошедшую ночь здѣсь былъ ужасный пожаръ, превратившій въ пепелъ на Калькгофской площади нѣсколько амбаровъ наполненныхъ разными товарами, оцененными въ полъ милліона марковъ (марка $3\frac{1}{2}$ зл. пол.). При семъ несчастномъ случаѣ лишились жизни три человека действовавшіе пожарными трубами и три жительствовавшія тамъ вдовы. Говорятъ, что огонь подожженъ. (Настоящее извѣстіе сообщено въ частномъ письмѣ; Гамбургскія газеты отъ 13 Февраля ничего еще о томъ не упоминаютъ). (G.C.)

И т а л і я.

Римъ, 6-го Февраля.

Сегоднешній день Папской Короваціи, кромѣ торжественной службы въ Ватиканѣ, ознаменованъ также раздачею милостыни Его Святѣйшества деньгами и продовольствіемъ, бѣднымъ жителямъ города. Вчера вечеромъ общественныя зданія, палаты Вельможъ и многіе дома гражданъ, великолѣпно были освѣщены. Члены святой коллегіи воспользовались симъ обстоятельствомъ для оказанія Папѣ приверженности и почтенія, и поднесли весьма драгоцѣнные сосуды употребляемые при службѣ. Частныя лица поднесли весьма искусно приготовленныя хрустальныя издѣлія. — Герцога *Бернегарда* Саксенъ-Веймарскій остался здѣсь за болѣзнью сына. — Между многими прибывшими сюда иностранцами, находится также Князь *Ливенъ*, прежній Русскій Посланникъ въ Лондонѣ. Полагаютъ, что онъ здѣсь остается, чтобы скорѣе окончить давно уже начатыя договоры. — Консисторія должно существовавшая вчера, отложена до 12-го числа и все еще неизвѣстно, будутъ ли произведены въ Кардиналы другіе, кромѣ шести поименованныхъ прежде Прелатовъ.

Пиза, 5-го Февраля.

Эрцгерцогиня *Тосканская* сегодня въ 4 час. утра, благополучно разрышилась Принцессою; высокая родительница и новорожденная совершенно здоровы. Герцогиня *Лукская* сегодня посѣтила нашъ дворецъ.

Неаполь, 3-го Февраля.

Тогда какъ на сѣверѣ и даже въ Сѣверной Италіи, вообще жалуются на большой холодъ, здѣсь слышны безпрестанно жалобы на телую вездѣ температуру, которая съ собою наноситъ продолжительный Сирокко или южный вѣтеръ. Миндальныя, персиковыя и абрикосовыя деревья, небольшіе кустарники, какъ миртовые и проч., совершенно покрыты цвѣтомъ и окрестъ распространяютъ бальзамическій и почти адушавый запахъ.

— Между испытателями древностей возбудило вниманіе, открытіе въ здѣшней каедрѣ трехъ гробницъ, которыя до сихъ поръ почитаемы только были украшеніемъ церкви. Одна изъ нихъ заключаетъ гробъ и останки Карла Анжуйскаго, двѣ другія, останки его внука Карла Венгерскаго Короля, и его супруги Клементинъ, дочери Рудольфа Габсбургскаго. Трупъ послѣдней будто еще не поврежденъ, а потому вѣроятно онъ набальзамированъ; въ гробъ ея супруга найденъ плащъ изъ дамасскаго шелка.

(A.P.S.Z.)

И с п а н і я

Льодіо, 30-го Января.

Вотъ обзорніе действительныхъ Карлистскихъ силъ, а также вѣрное показаніе наличныхъ орудій и мѣстъ, гдѣ онѣ выставлены. Войско въ Наваррскихъ провинціяхъ. Въ Наваррѣ: Генераль-Командантъ Францискъ *Гарсія*. Батальонъ гидовъ 700 чел., 15 батал. по 650 чел., 6 эскадроновъ по 600 лошадей. Приграничной стражи 350 чел. Эстелла, гарнизонъ 300 чел. Укрѣпленіе Грегорио 150 чел. Укрѣпленіе Св. Варвары 150 чел. Укрѣпленіе Монжарденъ 150 чел. — Въ Алаві: Генераль-Командантъ Донъ Іосифъ *Эльгуза*. 8 батал. по 600 чел., 1 эскадронъ 120 дош. Приграничная стража 350 чел. Замокъ Гуэварра 250 чел., Арсава, гарнизонъ 120. — Въ Гвипускои: Генераль-Командантъ Педро *Истуриса*. 8 батал. по 650 чел., 1 эскадронъ 110 дош. Толоза, гарнизонъ 250 чел. Бергара, гарнизонъ 200 чел. Приграничная стража 350 чел. — Въ Бискаїи: Генераль-Командантъ Донъ Мануэль *Сараса*. 10 батал. по 620 чел., 1 эскадронъ 115 лошадей, приграничная стража 350 чел. Артиллерія всѣхъ четырехъ провинцій 400 чел. корпусъ гвардіи 80 лошадей, пѣхотной гвардіи 100 чел. Въ провинціяхъ по ту сторону Эбра, се вклю-

Monachium 9-го Lutego.

Мѡвіа, że двѡр nasz miał właŝnie otrzymać nie-pocieszającъ zъ Grecyi doniesienia, skutkiemъ czego przywołałъ zarazъ Królъ do siebie P. *Abel*, który jakъ wiadomo, należałъ do regencyi Greckiej, a to w celu naradzenia się zъ nim: jakieby wъ tychъ okolicznościachъ wypadło przedsięwziąć środki?

Hamburg, 9 Lutego.

Nocy upłynionej mieliŝmy tu wielki poŝar, który na placu Kalkhof obróciłъ wъ perzynę kilka ŝpichrzowъ, napełnionychъ podobno różnego rodzaju towarami, a do wysokości pół-miliona mark (marka $3\frac{1}{2}$ zł. pols.), szacowanemi. Wъ témъ nieszczęŝciu utraciło życie trzechъ ludzi przy sikawkachъ działającychъ i trzy wdowy, które tamъ mieszkaly. Mѡwią, że ogieńъ byłъ podłożony. (Niniejszą wiadomośćъ udzielamy zъ listu prywatnego; gazety Hamburgskie zъ dnia 13 Lutego, nic jeszcze o témъ niewspominają.) (G.C.)

W ł o s c y.

Rzym, 6 Lutego.

Dzisiejsza rocznica Koronacyi Papieŝa, oprócz uroczystego naboŝeństwa na Watykanie, była takŝe ŝwięconą przezъ rozdanie jałmuŝny Ojca ŝwiętego, wъ pieniędzachъ i żywności dla ubogichъ miasta. Wъczora wieczoremъ gmachy rządowe, pałace magnatówъ i wiele mieszkańъ obywatelskichъ uroczystie były oŝwiecone. Członkowie ŝwiętego kolegium obrali tę okolicznośćъ dla okazania Papieŝowi swojej przychylności i uszanowania przezъ ofiarowanie bardzo kosztownychъ naczyńъ, używanychъ przy odprawowaniu mszy ŝ. Prywatne osoby złożyły kosztowne roboty kryształowe — Xiąŝe *Bernhard* Sasko-Weimarski zatrzymałъ się tu zъ przyczyny słaboŝci swojego syna. — Pomiędzy wielą tu cudzoziemcami znajduje się takŝe Xiąŝe *Lieven*, dawniej Poseł Rossyyski wъ Londynie. Obecnieŝ jego chcąъ tu mieć wъ związku zъ bliŝkimъ ukończeniemъ dawno jużъ rozpoczętychъ układowъ. — Konsystorz, który się wъczorą miałъ zgromadzić, odłożony zostałъ do d. 12 i niema jeszcze pewności: azali będą mianowani inni, oprócz jużъ dawniej wymienionychъ szeŝciu Pralatówъ, na Kardynałówъ.

Piza, 5 Lutego.

Arcy Xiąŝna Toskańska dzisiaj o godzinie 4-tej rano ŝczęŝliwie powiła córkę; matka i nowonarodzona są wъ najlepszymъ zdrowiu. Xiąŝna Łukieska była dzisiaj zъ odwiedzeniemъ u naszego dworu.

Neapol, 3-го Lutego.

Wъ tymъ czasie, kiedy na północy, a nawet we Włoszechъ północnychъ, powszechnie uskarŝają się na srogie zimno, tu słyszamy ciągle nskarŝającychъ się na zbytъ ciepłą temperaturę, która sprowadza dłuŝo trwający Scirocco czyli wiatrъ południowy. Drzewa migdałowe, brzoskwinie i abrykozowe, mniejsze krzaki, jakъ myrty i t. d., okryte są kwiatemъ i balsamiczny naokoło wydają zapachъ.

— Pomiędzy badaczami staroŝytności wzбудziło uwagę odkrycie trzechъ grobowcówъ wъ tutejszej katedrze, które dotądъ uważane były prosto za ozdoby koŝcioła. Jedenъ zъ nichъ zawiera trunę i koŝci Karola Andegawskiego, dwa inne zwłoki jego wnuka Karola Króla Węgieŝskiego i jego małŝonki Klemencyi, córki Rudolfa Habsburskiego. Ciało ostatniej ma byđъ jeszcze niezerpane, a więcъ zapewna jestъ nabalsamowane; wъ trunie jej małŝonka znaleziono płaszczъ adamaszkowy.

H I S Z P A N I A.

Llodio, 30-го Stycznia.

Następujące jestъ obejrzenie istotnychъ siłъ Karolistowskichъ, również dokładne podanie znajdującychъ się obecnie działъ i gdzie one są wystawione. Wojska wъ prowincyachъ Nawarry. Wъ Nawarze: Komendant Jeneralny Franciszekъ *Garcia*. Batalionъ Guidówъ 700 ludzi, 15 batalionówъ по 650 ludzi, 6 szwadronowъ по 600 koni. Straŝъ graniczna 350 ludzi. Estella, załoga 300 ludzi. Twierdza Gregorio 150 ludzi. Twierdza Sw. Barbary 150 ludzi. Twierdza Montjardin 150 ludzi. Wъ Алаві: Jeneralny Komendant, Donъ Josephъ *Elguea* 8 батал. по 600 ludzi, 1 szwadromъ 120 koni — Straŝъ graniczna 350 ludzi. Zamekъ Guevarra 250 ludzi. Arzaza, załoga 120. Wъ Guipuzco: Jeneralny Komendantъ Pedro *Isturiza*. 8 бат. по 650 l., 1 szwadronъ 110 k. Toloza, załoga 250 l. Bergara, załoga 200 l. Straŝъ graniczna 350 l. — Wъ Biskai: Jeneralny Komendantъ Donъ Miguelъ *Sarasa* 10 бат. по 620 l. 1 szwadronъ 115 k. Straŝъ graniczna 350 l. Artillerya wszystkichъ czterechъ prowincy 400 ludzi. Gwardya konna 80 ludzi, gwardya piesza 100 l. Wъ prowincyachъ по тамtej stronie Ebru, łącznie ze wszystkimi Guerillasami znajduje się przynajmniej jeszcze 60,000 podъ broniąъ zъ

ченіемъ всѣхъ Гериласовъ, находится подъ ружьемъ еще по крайней мѣрѣ 60,000 чел. въ пользу *Донъ-Карлоса*. Артиллерія въ Наваррѣ 2 орудій, въ Алавѣ 31 орудій, въ Бискай 5 орудій, въ Гвипускоа 16 орудій. Къ сему принадлежатъ 4 орудія у Дона *Базиліо*, 6 въ Бергъ, 4 въ Каталоніи и 16 въ Кантавіекъ. (A.P.S.Z.)

П О Р Т У Г А Л И Я.
Лиссабонъ, 30-го Января.

Выборъ новыхъ членовъ Лиссабонскаго муниципалитета, весьма неудаченъ, — оны палъ на многихъ, все неизвѣстныхъ людей, принадлежащихъ къ низшему классу общества. Въ Президенты избранъ хирургъ, весьма мало свѣдущій, даже по обязанностямъ своего ученаго званія, а Вице-Президентомъ назначенъ шинкаръ изъ части города, населенной водовозами и разнощиками изъ. Новозбранные члены были въ большихъ хлопотахъ на первомъ засѣданіи въ ратушѣ. Многие изъ нихъ не рѣшились сѣсть, на обитыя бархатомъ кресла, опасаясь замарать ихъ своими, хотя и праздничными, кафтанами. (О. Г. Ц. И.)

Т у р ц и я.
Константинополь, 15-го Января.

Слышно, что старались привести Султана въ согласіе съ *Мегмедомъ-Али*. Какія были сдѣланы Султану предложенія, трудно узнать; однако кажется не были лучше прежнихъ, ибо Султанъ не согласился принять ихъ, хотя не смотря на то что неохотно желаетъ договариваться съ подданнымъ, готовъ слушать справедливыя предложенія, чтобъ только обезпечить для своего государства прочный миръ. Что касается *Мегмеда-Али*, онъ охотно пожертвуетъ денежными средствами, чтобы только пріобрѣсть признаніе независимости съ наследниками своими въ Египтѣ и Сиріи.

— За нѣсколько дней Правительство получило благопріятныя извѣстія изъ Дырбекира. Донесеніе о смерти *Ревандусъ-Бея*, не произвело столь сильнаго впечатлѣнія на поколѣнія Курдовъ какъ ожидали. Нѣкоторые начальники мятежнскихъ шаекъ, хотѣли воспользоваться симъ обстоятельствомъ, чтобы увеличить число своихъ приверженцевъ, однако эти покушенія открыли только ихъ слабость и обнаружили съ ихъ стороны неумѣстное сопротивленіе, которое съ наступленіемъ весны должно быть совершенно истреблено. Между имѣвшими личныя сношенія съ *Ревандусъ-Беемъ*, обнаружались правда нѣкоторыя волненія, но они легко усмирены безъ строгихъ мѣръ. Войско при Таврисѣ снабжено надлежащими потребностями, въ повиновеніи и порядкѣ, заняло зимній лагерь вовсе неопасаемою безпокойства. Командиръ оного увѣренъ, что первая весенняя вылазка, усмирять мятежныя толпы и привести ихъ въ повиновеніе. Военныя приготовленія *Ибрагима-Паши* въ Сиріи и волнаше, въ которомъ непрерывно находится сія провинція, обращаютъ постоянное вниманіе. *Гафисъ-Паши* предпринялъ всѣ мѣры, чтобы обезпечить себя отъ нападенія съ сей стороны. 24-го Января.

Съ 23 на 24 ч. ночью, умеръ младшій сынъ Султана, Принцъ *Нисса-Меддинъ* на 5 году жизни. Въ тотъ же день въ столицѣ и окрестностяхъ чувствуемы были три не очень сильныя потрясенія земли. (G. C.)

СѢВЕРО-АМЕРИКАНСКІЕ СОЕДИНЕННЫЕ ШТАТЫ.
Вашингтонъ, 8-го Января.

Президентъ представилъ въ собраніе Конгресса слѣдующее донесеніе:
Въ отвращеніе могущихъ произойти безпорядковъ на сѣверныхъ рубежахъ нашего края, по поводу сматеній въ прилегающей къ нимъ Канадѣ, предприняты надлежащія мѣры предупрежденія насильственныхъ поступковъ во владѣніяхъ Соединенныхъ Штатовъ. Между тѣмъ, съ душевнымъ прискорбіемъ вынужденнымъ находимъ съ ужасомъ смертоубійствъ, случившемся въ нашемъ краѣ, что и побудило меня разставить вдоль границы кордонъ милиціи съ тѣмъ, чтобы на будущее время охранить жителей отъ подобныхъ случаевъ. Приложенныя бумаги заключаютъ свѣдѣнія по сему дѣлу. Нужнымъ считаю присовокупить, что съ симъ вмѣстѣ сообщая подробности этого происшествія Англійскому Посланнику, и прошу сообщить мнѣ дальнѣйшія распоряженія Конгресса, по поводу неожиданныхъ обстоятельствъ, въ конѣхъ край нашъ находится. *М. ванъ Буренъ.*

По прочтеніи донесенія Президента, собраніе извѣстилось изъ приложенныхъ бумагъ о нападеніи на купеческое судно *Каролина*, и дѣло по сему предмету поступило на разсмотрѣніе. Г-нъ *Томпсонъ* полагалъ, что если обстоятельства сопутствовавшія оладѣнію судномъ *Каролина* достоверны, то мѣры

Don Carlosa. Артиллерія: въ Наваррѣ 20 дѣял, въ Алавѣ 31 дѣяло, въ Бискай 5 дѣял, въ Гвипускоа 16 дѣял. До tego належѣ 4 дѣяла, которѣ *Don Basilio* проводзи з собою, 6 въ Берга, 4 въ Каталоніи и 16 въ Кантавіея. (A.P.S.Z.)

П О Р Т У Г А Л И Я.
Lisbona, d. 30 Stycznia.

Wybory nowych członków municypalności Lisbońskiej wypadły najniekorzystniej: weszli bowiem do jej składu ludzie nięznani i naleжący do ostatniej klasy towarzystwa. Prezesem jest chirurg mało oznajomiony ze swoimъ naukowymъ powołaniem, а wiceprezesem, szynkarz z dzielnicy miasta, w której woziwody i roznosiciele węgla mieszkają. Nowi ci członkowie w wielkimъ znajdowali się kłopotcie na swoimъ pierwszymъ posiedzeniu. Wielu z nich, obawiało się sięiąć na krzesłachъ аxamitnych, aby ichъ swemi, lubo świętecznemi, sukniemi, nie poplamić. (G.R.K.P.)

Т у р ц я.
Konstantynopol, d. 15 Stycznia.

Мовіа, że starano się skłonicъ Sultana do zgody z *Mehmedem-Ali*. Jakie były propozycje, które podano Sultanowi, nie można wiedzieć; nie były jednakże, ile się zdaje, lepszymi od dawnychъ; bo Sulttan nie znalazł się skłonnymъ do ichъ przyjęcia, chociaż mimo niechęci swojej do układania się z poddanymъ, jest gotowy wysłuchać słusznychъ wnioskow, byle tylko mógł zapewnić trwałą pokoy swemu krajowi. Co do *Mehmeda Alego*, ten chętnie poniesie znaczne ofiary pieniężne, byle tylko uzyskałъ uznanie niezawisłości dla siebie następcówъ swoichъ w Egipcie i Syrii.

Rządъ otrzymałъ przedъ kilką dniami pomyslnе doniesienia z Diarbekiru. Wiadomość o śmierci *Revandus-Beja*, nie sprawiła takъ mocnego wrażenia na pokoleniachъ Kurdów, jakъ się spodziewano. Niektórzy naczelnicy bandъ buntowniczych, chcieli wprowadzić korzystać z tey okoliczności, aby powiększyć liczbę stronnikówъ swoichъ, jednakże те ichъ zamachy posłużyły tylko do tego, aby wykryć ichъ niemoc i dać dowódъ z ichъ strony niedorzeczności oporu, który z nadejściemъ wiosny zupełnie zniknąćъ musi. Pomiedzy temi, którzy osobiste z *Revandus-Bejem* mieli stosunki, okazało się wprowadzić niejakie poruszenie, ale przytłumiono je bezъ trudności i bezъ użycia środkówъ surowychъ. Wojsko przy Taurusъ we wszystko, jakъ naleжy, zaopatrzone, w karności i porządku trzymane, zajęło zimowe leże swoje bezъ obawy, aby niepokojone było. Dowódzca tegożъ jestъ przekonany, że pierwsze wycieczki z nadejściemъ wiosny, poskromią zbuntowane hordy i do posłuszeństwa je przywrócą. Wojenne przygotowania *Ibrahima Baszy* w Syrii i wzburzenie, w jakimъ się ciągle та провинция znajduje, zwracają, pilną uwagę. *Hafiz Basza*, przedsięwziąłъ wszelkie środki, aby się zabezpieczyć przeciwkoъ napadowi z tey strony.

Dnia 24-go.

W nocy z 23 na 24 umarłъ najmłodszy synъ Sultana, Xiążę *Niessa Meddin*, w 3 rokuъ swojego wieku. Tegożъ dnia даły się czućъ w столиці i okolicach, trzy lekkie wstrząsnienia ziemi. (G.C.)

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓLNOCNЕY.
Washington 8 go Stycznia.

Prezydentъ przestałъ dziś Kongresowi poselstwo następującej treści:

Można się było obawiać, аżeby przy panującychъ rozterkachъ w Kanadzie, nie zasłyły powody do zażalenіа на północney granicy naszego kraju, sąsiedniej Kanadzie. Przedsięwzięte zostały kroki do zapobieżenia, aby żadne zгwałcenia nie miały miejsca w posiadłościachъ Zjednoczonychъ Kongów. Tymъ czasem z wielkimъ żalemъ doniesiъ muszę Kongressowi o okropnymъ morderstwie, popełnionymъ на naszej ziemi, co mnie spowodowało do postawienia milicyi wciажъ granic, dla zapobieżenia podobnemu на przyszłośćъ wypadkowi. Złożone papiery wyjaśniają tę okoliczność, przeświadczą oraz, że rzeczъ cała natychmiastъ angielskiemu posłowiъ przedłożona została. Upraszamъ zatemъ o przyzwolenia: jakichъ wymagać będą okoliczności, w którychъ niespodziewanie naszъ krajъ się znajduje. *M. van Buren.*

Po odczytaniuъ poselstwaъ prezydenta, udzielone zostały kongressowi szczegóły względemъ zabrania statku *Karolina*, następnie przystąpiono do żywychъ nadъ tymъ przedmiotemъ rozpraw. P. Thompsonъ mniemałъ, że jeżeli potwierdzą się przytoczone okoliczności przy zabranіuъ *Karoliny*, то postępowanie central-

Правительства слишком слабы. Причемъ онъ при-
свокупилъ, что война съ Англіею была бы величай-
шимъ зломъ при настоящихъ обстоятельствахъ, по-
чему, по его мнѣнію, слѣдуетъ дѣйствовать со все-
возможною осторожностію. Если дѣйствительно мир-
ные Американцы умерщвлены во время ихъ сна, и
неприкосновенность граничнаго права нарушена, го-
воритъ онъ, то слѣдуетъ требовать отъ Англійскаго
Правительства выдачи преступниковъ, съ тѣмъ, что-
бы они понесли наказаніе по законамъ Соединенныхъ
Штатовъ; въ случаѣ же отказа въ столь справедли-
вомъ требованіи, онъ первый (Томпсонъ) подастъ го-
лосъ за объявленіемъ войны, не взирая ни на какія,
могущія отъ того произойти послѣдствія. — Г. Ретъ
совѣтовалъ ожидать болѣе достовѣрныхъ и подроб-
ныхъ донесеній, утверждая, что если дѣйствитель-
но на означенной судяи отправляютъ оружіе и во-
ловтеровъ на *Navy-Island*, то поступокъ подчинен-
ныхъ Полковника *M Nabz*, извинителенъ. (О. Г. Ц. П.)

РАЗНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Въ Американскихъ газетахъ находимъ любопыт-
ныя извѣстія о настоящемъ положеніи Сандвиче-
выхъ Острововъ, доказывающія, сколь быстро рас-
пространилось просвѣщеніе въ сихъ отдаленныхъ
странахъ. Въ столицѣ Гонолулу, имѣющей 6,000 жи-
телей, издается газета, сообщаящая новости изъ всѣхъ
странъ свѣта. Король Каюлькео-ути-Тамеама III
самъ утвердилъ изданіе сего журнала. Онъ отвѣчалъ
на письменную просьбу редактора Мекинтоша слѣ-
дующее: „Я съ удовольствіемъ узнаю о дѣлахъ дру-
гихъ земель и о предметахъ, для меня новыхъ, и
соглашаюсь на изданіе.“ Воспитаніе юношества по-
стоинно обращаетъ на себя вниманіе всѣхъ сословіи,
и газета наполнена статьями объ этомъ предметѣ.
Большая школа, для помѣщенія и обученія бѣдныхъ
дѣтей, строится; купцы доставляютъ на нее матеріа-
лы, а ремесленники работаютъ даромъ. Въ городѣ
находится также общество призрѣнія бѣдныхъ и
больныхъ матросовъ. Столица возрастаетъ съ каж-
дымъ днемъ; воздвигается множество каменныхъ зда-
ній. Гастрономы найдутъ на островѣ Воагу (на ко-
торомъ лежитъ столица) много предметовъ для сво-
ихъ наслажденій. Страна богата растительными про-
изведеніями и бойнымъ серебромъ; сверхъ того, туда
ввозятъ все то, что услаждаетъ вкусъ Азіятцевъ, Ев-
ропейцевъ и Американцевъ. Въ газетѣ печатаются объ-
явленія о продажѣ Китайскихъ конфетъ, шампан-
скаго, мадеры, бордоскаго, рейнвейна, Ямайскаго
рома, Голландскихъ можжевеловой водки и сыра,
Вестфальскихъ окороковъ и другихъ Европейскихъ
лакомствъ. Ничто не показываетъ столь хорошо сте-
пень образованности страны, какъ нужды ея жи-
телей. По этому правилу, образованность острова Воагу
очень подвинулась впередъ: тамъ продаютъ дамскіе
башмаки изъ Парижа, одеколонъ, фортепіана, дива-
ны, Китайскія и Французскія шелковыя матеріи,
казимиръ, игральныя карты (увы!), вещи для верхо-
вой ѣзды и проч. Въ Гонолулу находится даже ре-
сторация. Торговая этой группы острововъ, кажет-
ся, значительно распространяется. Съ 6-го Іюля по
9-е Декабря 1835 года, 72 судна посѣтили гавани
Воагу, а съ Января по Октабрь 58 кораблей вошли
въ одну столицу. Суда сіи принадлежали самой стра-
нѣ, Американцамъ или Англичанамъ. Съ 1-го Іюля
по 14-е Декабря 1836 года, въ одну гавань Гонолулу
вошли 154 судна, въ томъ числѣ 30 бриговъ и го-
летъ, принадлежащихъ самой странѣ, 56 Северо-А-
мериканскихъ и 17 Англійскихъ кораблей. Большая
часть кораблей послѣднихъ двухъ націй были кито-
ловныя. По донесеніямъ Капитановъ китоловныхъ
судовъ, въ Октабрь мѣсяцъ, когда Французскій кор-
абель Ла-Бонитъ посѣтилъ Сандвичевы Острова, 170
Американскихъ и Англійскихъ судовъ занимались
ловлею китовъ, между Тропикомъ Рака и 40° сѣвер-
ной широты. Уже три года, какъ китоловы, въ Маѣ,
Іюнѣ, Іюль и Августъ мѣсяцахъ, отправляются къ
берегамъ Японіи, гдѣ киты находятъ въ большемъ
числѣ и легче ловятся. Лордъ Э. Россель, посѣтив-
шій островъ Воагу на голетѣ Актеонѣ, заключилъ
договоръ съ Королемъ Тамеама III, по которому
подданные Британскаго Правительства имѣютъ пра-
во заводить колоніи на Сандвичевыхъ Островахъ, стро-
ить дома и ввозить на своихъ судахъ всякаго рода
товары. Англійскіе подданные могутъ утѣжать съ
Сандвичевыхъ Острововъ, когда имъ заблагоразсудит-
ся, не теряя ни сколько ни движимаго, ни недви-
жимаго своего достоянія. Въ случаѣ смерти Англійскаго
подданнаго на островахъ, начальство не можетъ
дѣлать осмотра или касаться къ оставленному имъ
имуществу, но оно должно быть передано, исполни-
телемъ его завѣщанія, наследникамъ, или, если ихъ
нѣтъ, Англійскому Консулу. (Свѣ. Пг.)

него рządu jest aż nadto łagodne; dodał daley, że
woynę z Anglią uważa za wielkie zło; radził zatem
postępować z naywiększą ostrożnością; oświadczył na-
koniec, iż jeżeli się to sprawdzi, że popełniono mord
na pograżonych we śnie spokojnych obywatelach ame-
rykańskich, i zgwałcono granice Stanów; natenczas
domagać się trzeba od Anglii wydania sprawców zbrodni,
aby ci podług krajowych praw ukarani byli; w
razie zaś odmówienia na tak sprawiedliwe żądanie,
on pierwszy (Thompson) głosować będzie za wydaniem
woyny, jakiegokolwiek stąd wyniknąć mogły skutki.
P. Rhet sądził, że przedewszystkiem na dokładniejszy
wiadomości oczekiwać potrzeba: bo jeżeli Karolina
miała istotnie na swoim pokładzie broń i ochotni-
ków, przeznaczonych do Navy-Island, w takim razie
każdyby tak postąpił, jak uczyniły woyska półkow-
nika *M Nabz*. (G. R. K. P.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

W gazetach Amerykańskich znajdujemy ciekawe
wiadomości o obecnym stanie Wysp Sandwickich, prze-
konywające: jak szybko rozszerzyła się o świata w tych
dalekich krajach. W stolicy Honolulu, mającej 6,000
mieszkańców, wychodzi gazeta, donosząca o nowo-
ściach ze wszystkich krajów świata. Król Cajułkeo-uti-
Tameamea III, sam zezwolił na wydawanie tej ga-
zety. Na piśmienną prośbę redaktora Makintosh, Król
odpowiedział w te słowa: „Z ukontentowaniem będę
dowiadywał się o sprawach innych krajów i o przed-
miotach, dla mnie nowych, i zgadzam się na wydawa-
nie.“ Wychowanie młodzieży statecznie zwraca na sie-
bie uwagę wszystkich stanów, a gazeta napełniona jest
artykułami o tym przedmiocie. Buduje się wielka szkoła,
dla pomieszczenia i uczenia dzieci ubogich; kup-
cy dostarczają na to materyałów, a rzemieślnicy dar-
mo robią. Znajduje się także w mieście towarzystwo
opatrzenia ubogich i chorych maytków. Stolica coraz
się powiększa; wiele murowanych gmachów powstaje.
Gastronomowie znajdują na wyspie Woahu (na której
leży stolica) wiele przedmiotów dla swojego zadowo-
lenia. Kraj obfituje w płody roślinne i bydło rogate;
nadto, przywożą tam to wszystko, co łechce gust A-
zyatów, Europejczyków i Amerykanów. W gazecie
ogłoszenia o sprzedaży konfitur chińskich, wina
szampańskiego, madery, bordo, reńskiego, romu jainay-
skiego, holenderskiej wódki jałowcowej i sera, west-
falskich szynek, i różnych przysmaków europejskich.
Nic tak dobrze nie wykazuje stopnia cywilizacji kraju,
jak potrzeby jego mieszkańców. Podług tej zasady,
cywilizacja wyspy Woahu bardzo postąpiła: przeda-
ją tam damskie trzewiki z Paryża, wódkę kolońską,
fortepiana, dywany, jedwabne materye chińskie i fran-
cuzkie, kazimiry, karty do gry (niestety!), rzeczy do
jazdy konnej i t. d. W Honolulu znajduje się już re-
stauracya. Handel tej gromady wysp, zdaje się znacz-
nie rozszerzać. Od 6-go Lipca do 9-go Grudnia 1835
roku, 72 okręty odwiedziły port Woahu, a od Sty-
cznia do Października, 58 okrętów weszło do samej
stolicy. Okręty te były ich własne, Amerykanów i
Anglików. Od 1-go Lipca do 14-go Grudnia 1836 roku,
do samego portu Honolulu zawinęło 154 okrętów, w
liczbie tej 80 brygow i galiot krajowych, 56 Północno-
Amerykańskich i 17 okrętów Angielskich. Wiel-
ka część okrętów ostatnich dwóch narodów była dla
połowu wielorybów. Podług doniesień kapitanów o-
krętów rybackich, w Październiku, kiedy korweta Fran-
cuzka La Bonit odwiedziła wyspy Sandwickie, 170
okrętów Amerykańskich i Angielskich zajmowało się
łowieniem wielorybow, między Zwrrotnikiem Raka i 40°
szerokości północnej. Od trzech już lat rybacy w
Maju, Czerwcu, Lipcu i Sierpniu, udają się ku brze-
gom Japonii, gdzie wieloryby znajdują się w wielkiej
liczbie i łatwiej dają łowić. Lord E. Russel, który
odwiedził wyspę Woahu na golecie Akteon, zawarł
traktat z Królem Tameamea III, podług którego pod-
dani Rządu Brytanii Wielkiej mają prawo zaprowa-
dzać osady na wyspach Sandwickich, budować domy
i przywozić na swych okrętach wszelkiego rodza-
ju towary. Poddani Angielscy mogą wyjeżdżać na
wyspy Sandwich, jeżeli się im podoba, nie tracąc by-
najmniej ani ruchomej, ani nieruchomej swej wła-
sności. W razie śmierci Angielskiego poddanego na
tych wyspach, Zwierzchność nie może, ani przegłądać,
ani się tykać pozostałego po nim majątku, ale wyko-
nawca jego testamentu powinien go oddać successor-
om, a jeżeli ich nie ma, Konsulowi Angielskiemu. (P. P.)